

ÖRGÜTLERDE GRUPLAR VE GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ

Öğretim Görevlisi
Meral GÜNEŞ ERGİN

1.ÖRGÜTLERDE GRUPLAR

- Grup belirli bir amaç ve hedef için bir araya gelmiş birbirinden haberdar olan, gerçekte var olan ünitelerdir.
- Gruplar belirli karşılıklı rollere, statülere, değer hükümlerine ve inançlara sahip ve bu özelliklerinin farkında olan karşılıklı ilişki düzeni içinde bulunan, ayırt edilebilir özellikler taşıyan birden fazla ferdi kapsayan topluluktur.
- Ortak normları paylaşan, ortak amaçları doğrultusunda birbirleriyle etkileşim halinde olan **iki veya daha fazla kişinin oluşturduğu yapıya grup denir.**

- Grup, ortak normları paylaşan genellikle aralarında farklı rollere sahip, ortak iş amaçları doğrultusunda birbirleriyle iletişim içinde bulunan bireyler topluluğu olarak ifade edilebilir.
- Başka bir ifadeyle grup; birbirleriyle etkileşim halinde bulunan, psikolojik olarak birbirlerinin varlığından haberdar olan ve kendisini bir grup olarak algılayan küçük veya büyük birey topluluklarıdır.

3. GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ

- Gruplar birbirleriyle karşılıklı ilişkide bulunan, **davranışlarında birbirlerinin varlığını hesaba katan** insanlardan oluşur.
- Grup eyleminin yöneldiği bazı **ortak amaç ve hedefler** bulunmalıdır.
- Grup üyeleri arasında **ortak değerler**, hatta, **belli bir duygusal ortam** vardır.
- Grubun **kendine özgü bir sosyal yapısı** vardır.
- Gruplar **süreklilik** arz ederler.

- Grup üyelerinin uymak zorunda oldukları **bir takım kurallar** vardır. Bu kurallar yazılı veya yazısız olabilir.
- Gruplar **insan ihtiyaçlarını karşılamak** için meydana getirilirler.
- Grup gerek kendi üyeleri gerekse kendileri dışında bulunanlar tarafından kabul edilen bir varlığa **özel bir kimliğe** sahiptir.

4. GRUP NORMLARI

- Grupların en büyük özelliklerinden biri de **üyelerin uymak zorunda oldukları normları geliştirmeleridir.**
- Norm, bir grup içinde **hangi tür davranışın uygun, hangi tür davranışın ise istenmedik** olduğunu belirten kurallar sistemine denir.
- Gruplar için normlar ortak bir davranış biçimi, ortak tutum ve inançlar yaptıkları işlerine karşı geliştirdikleri ortak duygular olabilir.

GRUP TÜRLERİ

- Birincil Gruplar
- İkincil Gruplar
- Referans Grupları
- Üyelik Grupları
- Temel Gruplar
- Resmi (Biçimsel) Gruplar
- Gayri Resmi (Biçimsel Olmayan) Gruplar

Birincil Gruplar

- Birbirleriyle samimi bir şekilde etkileşimde bulunan ve duygusal bağılıkları bulunan iki veya daha fazla kişinin oluşturduğu gruplardır.
- Birincil gruplara **birincil ilişkiler hakimdir**. Grubun üyeleri hem sayıca az hem de fiziki yakınlık içindedir. **Aile akrabalık, komşuluk ve oyun grupları birincil gruba örnektir.**

İkincil Gruplar

- Üyelerin ortaklık duygusuna sahip oldukları gruplardır.
- Bu gruplar **ülkü ve idealler üzerine kurulmuş**, grup üyeleri arasında karşılıklı ilişkilerin birbirini göremedikleri çok sayıda insanın bir arada bulunması nedeniyle **üyelerin birbirlerini yakından tanıma fırsatı bulamadıkları gruplardır.**
- Örnek olarak **öğrenci sayısı fazla olan üniversiteyi bir ülkenin tüm vatandaşlarını, bir sendikaya bağlı işçi gruplarını** gösterebiliriz.

Referans Grupları

- Bireyin henüz üyesi olmadığı ancak üye olmayı istediği, bununla ilgili olarak çeşitli çabalar gösterdiği gruplardır.
- Bu gruplar bireyin ideali olan ve bir an önce üyesi olmaya çaba gösterdiği gruplardır.
- Pozitif ve negatif referans grupları olarak ikiye ayrılır.

Üyelik Grupları

- Kişilerin halen üyesi buldukları ve içinde faaliyet gösterdikleri gruplardır. Kişi çoğu kez birden fazla grubun üyesi olabilir.
- Örneğin **bir ailenin ferdi bir okulun mezunu bir işletmenin mensubu** vb. olabilir ve gruplarda aktif bir görev alabilir.

Temel gruplar

- Her toplumda sosyal ihtiyaçların ve grupların bulunması, bunların her zaman aynı biçimde oldukları anlamına gelmez. Grupları fonksiyonlara göre sınıflandırabiliriz:
 - Aile grubu
 - Eğitim grubu
 - Ekonomik gruplar
 - Siyasal gruplar,
 - Dini gruplar

Resmi (Biçimsel) Gruplar

- Bütün örgüt amaçlarıyla ilgili belirli amaçları gerçekleştirmek ve belirli görevleri yürütmek üzere kurulan gruplardır.
- Biçimsel gruplar geçici biçimsel ve sürekli biçimsel gruplar olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Gayr-i Resmi (Biçimsel Olmayan) Gruplar

- Gayr-i resmi gruplar kişilerin ortak ilgileri, arkadaşlık ilişkileri ve sosyal ihtiyaçları doğrultusunda oluşan gruplardır.
- Bu tür gruplar, bir resmi grup içerisinde ortaya çıkar.

- Örgütlerde en sık rastlanan biçimsel olmayan gruplardan birisi **yatay kliklerdir**.
- Bu tür gruplaşmaların ortaya çıkmasının nedeni, aynı hiyerarşik düzeyde, genellikle **aynı unvan veya isim altında çalışan, ücret düzeyleri aynı olan kişilerin oluşturduğu gruplardır**.

- Diğer biçimsel olmayan grup türü, bir örgütün farklı hiyerarşik düzeyinde bulunan kişiler arasındaki **dikey kliklerdir**.
- Aynı bölümde çalışma, sıkı ilişki olanağına sahip olma, aynı bölümün benzer görevleri ve kültürü sebebiyle birbirlerinin dilinden anlamak ve ortaya çıkan sorunları çözmek amacı dikey gruplaşmaya yöneltilir.

- Üçüncü bir biçimsel olmayan gruplaşma türü de **çapraz kliklerdir**.
- Bu gruplar farklı hiyerarşik mevkilerden gelenlerin oluşturduğu gruplardır.

6. ÖRGÜTLERDE GRUPLARIN FONKSİYONLARI

- Örgütsel gruplar, yönetim kararlarına ve uygulamalarına karşı engel veya destek olmaktadır. Grup çıkarlarına ve normlarına aykırı bir yönetsel karar ve uygulama, grupta tepki ve direnç oluşturur.
- Örneğin, **yönetim, grup çıkarlarına aykırı düşen ve gruba zarar veren grubu rahatsız eden bir değişiklik, yenilik ve düzenleme yaptığında** grup üyeleri işi yavaşlatma, sabote etme, engelleme, işi aksatma, hatalı iş yapma, işe geç gelme, izin ve rapor alma gibi olumsuz yollara başvurabilirler.

7. GRUPLARIN ÖRGÜTSEL AÇIDAN YARARLARI

- İşlerin görülmesinde etkinlik
- İş yükünü hafifletme
- Yönetici zayıflığını giderme
- İş tatmini ve istikrar sağlama
- Üyeler için uygun bir iletişim kanalı oluşturma
- Duygusal açıdan emniyet supabı olma
- Denetim unsuru olma

8. GRUPLARIN ÖRGÜTSEL AÇIDAN SAKINCALARI

- Değişime Direnç
- Rol Çatışması
- Söylentiler
- Uyum

9. GRUP NORMLARI VE GRUP DİNAMIĞI

- Grup üyelerinin gerek grup içi bireysel faaliyetlerinde ve gerekse birbirleri ile karşılıklı ilişkilerinde uymak durumunda oldukları davranış kurallarına norm denir.
- Normların bir kısmı yazısız olarak meydana getirildiği gibi, yazılı veya biçimsel olarak meydana getirilmiş bir kısım normlara rastlanmaktadır.

- Normlar yazılı olsun veya olmasın grup üyeleri tarafından bilinir ve benimsenir.
- Grup normları, grubun amaçlarına uygun faaliyette bulunmasında ve başarılarının artmasında yardım edici ve düzenleyici araçlardır. Normlar bir toplumda bireysel ve bireyler arası ilişkileri düzenleyen örf ve adetlere benzetilebilir.

Grup normlarının belli başlı özelliklerini şöyle özetleyebiliriz;

- Normlar, grup içinde üyelerin davranışlarını etkileyerek grubun **kolektif değer yargılarından** oluşur,
- Normlar, grubun büyük bir kısmı tarafından grup üyelerinin çoğu için **önemli olduğu kabul edilen davranışlar için geliştirilirler**,
- Normlar, bireyin kişisel düşüncesini ve duygularını ortadan kaldırmaz, **sosyal baskı altına alır**. Grup normları bireysel arzu, istek ve inançların temsilcisi değildirler.

- Normların oluşması belli bir süreyi gerektirir. Bu süre içinde bazı üyeler özellikle grup liderleri bazı normları açıklayarak, gruba benimsetmeye çalışırlar. Bazı normlar tüm üyeler için kabul görmez. Bunlara **kısmi normlar** veya **klik** veya alt grup normları adı verilebilir.

- Grubun üyeleri, grubun davranışı ve özelliklerinden etkilenir. Kendi davranış ve kişilik özellikleriyle grubu etkileyebilir. Bu **karşılıklı etkileşime grup dinamiği** denir.
- Grup dinamiği deyince genellikle bir grup içinde oluşan sebep-sonuç ilişkileri, grupların oluşması ve işleyişi akla gelmektedir.

- Grup içindeki etkileşimler, grup dinamiğini oluşturur. Gruplarda, grubun işleyişine ilişkin bazı düzenlemeler ve normlar vardır.
- Örneğin bir çalışma ekibinde ortak bir prensibe dayanan bir hedef, bir katılım düzeni ve grubu canlandırma sistemi vardır. İşte bu özelliklerin sistematik olarak analiz edilmesi grup dinamiği olarak adlandırılmıştır.